

درس خارج فقه استاد هادی عباسی خراسانی

۹۹/۰۳/۱۱

بسم الله الرحمن الرحيم

« فهرست دروس

حوزه علمیه قم

مسجد اعظم

قم

مدرسه فیضیه

مدرسه خان

مدرسه آیت الله گلپایگانی

سایر مدارس

فقه معاصر

تفسیر

رجال

دروس به زبان عربی

حوزه علمیه نجف

نجف

حرم امیرالمؤمنین (ع)

مساجد

حوزه علمیه مشهد

مدرسه آیت الله خویی

سایر مدارس مشهد

تفسیر و نهج البلاغه

سایر حوزه ها

شهرستانها

کربلا

بیروت

دمشق

داکار (آفریقا-سنگال)

قطیف و احساء

کابل

سایر موضوع ها

کلام و فلسفه

طب در روایات

بزرگان معاصر

تقریر عربی درس ها

راهنمای تقریر نویسی

پخش زنده

ثبت نام

ویرایش اطلاعات

دریافت نرم افزار

زمان درس ها

نحوه گفتگو

تالارها

امکانات جانبی

سوالهای متداول

مشکل نمایش حروف فارسی

موضوع: مسائل مستحدثه /مسأله کرونا

حدیث اخلاقی

عن علی علیه السلام قال صلوات الله و سلامه علیه: لا یدرک

العلم براحة الجسم. [۱]

خدا را شاکریم که باز شرایطی شد که بتوانیم بحث های فقه را
نشر دهیم و ان شاء الله در خدمت علم و حوزه و در محضر
آیات و روایات باشیم.

چون اولین جلسه بحث بعد از تعطیلی است ان شاء الله که رفع
موانع بیشتر باشد و خدا را شاکریم که در آخرالزمان زندگی
می کنیم. خود زندگی در آخرالزمان به تعبیر روایات زمانی است که
عقل به کمال می رسد و ظهور حجت خدا در آخرالزمان است.

ما چند مطلب را باید تذکر بدهیم:

مطلب اول

انسان برای زمان و مکان نیست؛ زمان و مکان برای انسان است
و به انسان انسان می گویند سه انس دارد: انس با حضرت حق،
انس با خودش و انس با دیگران. انس با حضرت حق انسان را
عابد می کند و انس با خودش انسان را عارف می کند. **معرفة**
النفس انفع المعارف. [۲] و انس با دیگران انسان را متخلق
می کند. و چون چنین است بهترین انسان کسی است که از زمان

و مکان بهترین استفاده کند و مقتدای او امامی باشد که فوق زمان است. امام زمان روح زمان و مسلط و حاکم بر زمان است.

﴿هل أتى على الإنسان حين من الدهر لم يكن شيئا مذكورا﴾.

[۳] هر روز که بر ما می گذرد بیش از هشتاد و شش هزار (۸۶۴۰۰) ثانیه خداوند برای ما زمان را شارژ می کند و بهترین انسان انسانی است که مدیریت بر نفس داشته باشد. اینجا است که زمان و مکان برای انسان است نه انسان برای زمان و مکان.

مطلب دوم

حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: علم با راحتی جسم به دست نمی آید عمل جسم پرور است و علم روح پرور است و جسم و روح با هم پیوند دارند. آخرت هم با دنیا است نه اینکه از دنیا جدا باشد. الآن آخرت وجود دارد ما به آخرت موجود می رویم برای همین انسانی که در دنیا است نوعی است که دارای فرد است و فردی که در آخرت است فردی است که دارای انواع است. زمان ما هم می شود فوق زمان. بدن ما هم بدن برزخی و عقلی می شود. پس آخرت و بهشت و جهنم الآن آفریده شده است. پس باید تلاش کرد. ﴿ليس للإنسان إلا ما سعى﴾ [۴]

ما باید بیشترین تلاش و کوشش را داشته باشیم. حالا که نتیجه برای سعی است هر چه سعی بیشتر باشد نتیجه هم مطلوبتر است.

مطلب سوم

زمان و مکان در حال تغییر و تحول است. همین الآن ما گرچه در یک زمان هستیم اما حالات نفسانی ما متعدد است. امام صادق علیه السلام: من استوی يوماه فهو مغبون [۵] غبن هم ضرر جسمی و هم روحی است.

مطلب چهارم

ما دو نگاه به فقه می توانیم داشته باشیم:

یکی فقاہت به معنی الأعم است که شامل اخلاق و اوصاف و اعمال و عقاید است. دین با این خصوصیات هم مالکش باری تعالی است.

نگاه دوم: فقه مصطلح است. یعنی انسان صاحب نظر در احکام الهی بشود. همان‌گونه که حوزه‌ها متکفل این بخش هستند.

مطلب پنجم

فقه، یک فقه زنده است؛ چون فقه دین است و دین زنده است. بنابراین اسلام همانند قرآن جاودانه و همیشه است پس فقهی هم که مضاف به اسلام باشد خصوصیت مضاف إلیه را پیدا می‌کند چون اسلام جاودانه است هر چه هم که به آن اضافه شود جاودانه است. خدا را سپاسگزاریم که ما را به نبوت پیامبر صلی الله علیه و آله آشنا کرده است.

مطلب ششم

فقه مباحث مختلفی دارد یعنی از قرآن نشأت گرفت و ﴿تبیانا لکل شیء﴾ [۶] است. بیانگر همه ی اشیاء است.

اشکال

آیا مباحث جدید یا مسائل مستحدثه آیا باعث ایجاد فقه جدید می‌شود یا نه؟

الآن بعضی تعبیر می‌کنند فقه کرونایی در حالی که این بزرگنمایی یک مسئله ای است که در کتب دیگر است و ما این را نمی‌پسندیم. به تعبیر امام ره فقه جواهری است. فقه عترت است و فقه عترت هم منحصرترین مبین قرآن است این فقه زنده است و هر مسئله ای پیش آمد کند ما اصولش را در فقه داریم

علینا إلقاء الأصول و علیکم التفريع. [۷]

ما در موضوعات علوم هم قائل به تداخل بودیم حالا مسائل مستحدثه می‌تواند به یک نگاهی در یک علم باشد و به نگاهی

دیگر در علم دیگر باشد.

جهات بحث در مسئله کرونا

ما در چند جلسه بحث این مسئله ی جدید ویروس کرونا را از نظر فقهی بررسی می کنیم.

وقتی ما این مسئله را بر دین عرض می کنیم در جهات مختلفی می شود بحث کرد:

۱. از جهت اینکه چه هست در بحث هستی شناسی و توحید است.

۲. و گاهی باید از مباحث اخلاقی باید با آن بررسی کنیم.

۳. و به لحاظ سوم از جهت فعلی باید از افعال مکلفین بحث کنیم.

جهات فقهی بحث کرونا

اما نسبت سوم در مسئله ی فقهی ما چند مسئله را باید پاسخ دهیم. ما نباید بگوییم فقه کرونا این پسندیده نیست. بله می توانیم بگوییم مسئله ی کرونا. یعنی یک مسئله ی جزئی در عالم اتفاق افتاده باید چه کنیم؟

ما تعبیر داریم که عالم کهنه کتابی است که اول به آخرش افتاده است. ما باید زمان شناس باشیم. پس مسئله ی کرونا را باید بدانیم نه فقه کرونا.

پس ما که جوابهای کلی داریم و باید نسبت به موضوع جدید استخراج داشته باشیم.

ما باید نسبت سنجی کنیم.

مثلا بحث کرونا نسبتش با فرد چه نسبتی است و با جمع چه نسبتی دارد؟ و در کدام ابواب فقهی می آید؟ یک مسئله ممکن است شاید در ابواب مختلف فقهی قرار بگیرد؟ پس این در بحث زمان قرار می گیرد.

حتی می توان گفت می شود با عناوین مختلفی تراجم داشته باشد.

مسئله ی آینده نسبت این مسئله ی جدید با مسائل و ابواب مختلف است یعنی فقه جدیدی نیست.

[۱] میزان الحکمة، المحمدي الري شهري، الشيخ محمد، ج ۳، ص ۲۱۰۸.

[۲] میزان الحکمة، المحمدي الري شهري، الشيخ محمد، ج ۳، ص ۱۸۷۶.

[۳] انسان/سوره ۷۶، آیه ۱.

[۴] نجم/سوره ۵۳، آیه ۳۹.

[۵] جامع أحاديث الشيعة، البروجردي، السيد حسين، ج ۱۳، ص ۲۶۴.

[۶] نحل/سوره ۱۶، آیه ۸۹.

[۷] وسائل الشيعة، الشيخ الحر العاملي، ج ۱۸، ص ۴۱، أبواب كتاب القضاء، باب ۵۲، ح ۵۲، ط الإسلامية.

